

DECEMBRIS AR BĀRDU

1

Ceturtdiena

Arnolds, Emanuels

Decembrī, kad lāči guļ dziļā miegā, ir labākais laiks, lai ataudzētu kārtīgu mežcirtēja bārdu un sajustu lāci vai Lāčplēsi sevī. Tā ir iespēja vīriešiem izmēģināt jaunu tēlu un padomāt par savu ārējo izskatu un veselību. Kupla bārda var noderēt arī kā maska, ja pēkšņi un neparedzēti jāiet budēļos, un galu galā — ziemā ar bārdu ir siltāk!

DECEMBRIS

2

Piektdiena

Meta, Sniedze

Rūpīgi kopta un kupla bārda ir vīrieša lepnums un vīrišķības simbols. Lai izaudzētu bārdu, nepieciešams vismaz viens mēnesis. Bārdas mīkstināšanai var izmantot kokosriekstu, dadžu vai kaņepju eļļu.

DECEMBRIS

3

Sestdiena

Evija, Jogita, Raita

Raiņa mēles mežģis

Jau sprakst un brakst,
Plaisas veras,
Šķilas atplīst un krīt,
Gals ja ne šodien, tad rīt.

(Izrunāt 5 reizes ar vienu elpu.)

DECEMBRIS

4

Svētdiena

Pret latviešu tautu vērstā totalitārā
komunistiskā režīma genocīda upuru
piemiņas diena

Baiba, Barbara, Barba

Barbas jeb Bārbaliņas dienā senāk tika godināta aitu un kazu aizgādne. Šo dienu atzīmē arī kristīgā pasaule, kam svētā mocekļa Barbara ir artilērijas un arī matemātikas aizbildne. Viņas vārds, tāpat kā „barbars”, cēlies no grieķu vārda „svešais”, „ārzemnieks”.

DECEMBRIS

5

Pirmdiena

Sabīne, Sarma, Klaudijs

Vai zināt, kas ir smakrs? Kurzemē tā mēdz saukt zodu. Par kamiešiem kurzemnieki dēvē plecus, bet par puneru sauc nabu. Savukārt, ja no pagraba vai citas tumšas vietas atskan spiedziens, tad kurzemniekiem nūdien ir skaidrs, ka saimnieci tur negaidīti pārsteidzis tanis (zirneklis)!

Tā viš i tai Kurzems pusē!

DECEMBRIS

6

Otrdiena

Nikolajs, Niklāvs, Niks, Nikola

Zināmākais kuplās bārdas īpašnieks pasaulē ir Ziemassvētku vecītis. Holandes bērnus viņš apciemo visagrāk — jau 6. decembrī, lai pēc tam dotos tālāk uz ziemeļiem.

DECEMBRIS

7

Trešdiena

Antonija, Anta, Dzirkstīte

Bārdas augšanu veicina produkti, kas satur vitamīnus B5, B3, B9, piemēram, liesa gaļa, rieksti, piens, olas dzeltenums. Bārdai palīdz augt arī cinks, kuru satur ķirbis, spināti, austeres un lēcas.

DECEMBRIS

8

Ceturtdiena

Gunārs, Vladimirs, Gunis

Vijciema čiekurkalte ir pasaulē vienīgā čiekuru žāvēšanas vieta, kuras iekārtas saglabājušās no tās darbības sākuma – 1895. gada. Pēc sveķiem un dūmiem smaržojošā kalte visvairāk tiek izmantota ziemā – tajā tiek iegūtas čiekuru sēklas jaunu mežu stādīšanai.

DECEMBRIS

9

Piektdiena

Tabita, Sarmīte

Teicienu „ar bārdu” mēdz lietot, runājot par kaut ko daudzkārt pieminētu. Tas ienācis latviešu valodā no krievu valodas, tādēļ pareizāk ir teikt „neatrisināts jautājums” un „novecojusi informācija”.

DECEMBRIS

10

Sestdiena

Guna, Judīte

Jāzepe Osmanis

Nakts mīkla

Vectētiņš ar bārdu smailu
Un ar galvasvidu kailu
Visu nakti neguļ miegu,
Sēj pār laukiem gaismu liegu.
Spodri staro debess jums,
Un mums rodas jautājums:
Kas dod naktī gaismu?
Viņš! —
Bet kas ir šis vectētiņš?
(Mēnessiņš)

DECEMBRIS

11

Svētdiena

Voldemārs, Valdemārs, Valdis

Decembri senāk saukuši par Vilku mēnesi. Latviešu mitoloģijā vilks uzskatīts par Dieva suni. Zinātnieki aprēķinājuši, ka vilku žoklī slēpjas neticams spēks — tā kodiens ir vismaz divreiz spēcīgāks par suņa kodienu, un vienā reizē vilks var apēst 10 kg gaļas!

DECEMBRIS

12

Pirmdiena

Otīlija, Iveta

Garlībs Merķelis raksta, ka jau 12. gadsimtā bārdām bijis liels prestižs latviešu senču sabiedrībā. Tos, kurus gribēja sodīt, tiem bārdu apcirpa, un viņi nevarēja rādīties sapulcēs. Par to liecina arī daudzi ar bārdu saistītie uzvārdi — Bārda, Lielbārdis, Biez-bārdis, Melnbārdis, Rudbārdis, Misiņbārdis, Zilbārdis un citi.

DECEMBRIS

13

Otrdiena

Lūcija, Veldze

Bluķi Ziemassvētkos velk ne tikai Latvijā, bet arī citās Eiropas valstīs, un bluķa dedzīnāšanas tradīciju saista ar labklājības vairošanu. Taču Francijā uzskata, ka Ziemassvētku bluķis jāapēd, tāpēc viņiem bluķis ir salda rulete, kas aplieta ar šokolādi un izrotāta ar sēnītēm un meža rūķīšiem.

DECEMBRIS

14

Trešdiena

Auseklis, Gaisma

Bārda aizsargā tās nēsātāju no infekcijām — pat vairāk nekā deguna matiņi. Bārda aiztur baktērijas un alergēnus un tie mazāk nokļūst elpošanas sistēmā.

DECEMBRIS

15

Ceturtdiena

Johanna, Hanna, Jana

Fricis Bārda
Spārni

Ar divi blāzmainiem spārnem
balts gulbis debesi šķeļ,
un blāzmainie spārni viņu
bez gala gaismā ceļ.

Vai neesam mēs divi spārni,
ar kuņiem pacelties
grib dzidrajā bezgalībā
pats mīlestības Dievs?!

DECEMBRIS

16

Piektdiena

Alvīne

Ziemassvētku dziesmu piedziedājuma refrēns „kaladū” ir spēka vārds tāpat kā „līgo”. Tas cēlies no latīņu vārda „calendae”, kas apzīmē katra mēneša pirmo dienu. No šī vārda cēlies arī vārds „kalendārs”.

DECEMBRIS

17

Sestdiena

Hilda, Teiksma

Latviešu pasaka

Kādā rijā nācis velns spokoties, un cilvēki nav varējuši glābties. Saimnieks nu atnesis uz riju koka bluķi, ieplēsis tajā spraugu un galā iesitis vadzi. Atnāk velns un prasa: „Kas tur ir?” Vīrs atbild: „Tai bluķī ir mana tēva medus.” Velns pieliecas paskatīties un iebāž spraugā savu bārdu. Vīrs izsit vadzi, un velnam bārda paliek bluķī. Velns nu aizbēdzis prom ar visu bluķi.

DECEMBRIS

18

Svētdiena

Latgalē tradicionālos masku gājienus sauc: čigoni, kaladnīki, ražyni, dādi, galenkas, pakulas, spūki, kaitas, ubagi; Vidzemē — tatari, bubuļnieki, jokupēteri; Zemgalē — danča bērni, ķēmi, dēdas, ķinķēziņi; bet Kurzemē — ķekatas, budēļi, miežvilki, čigāni, spokstiņi un buki.

Kristaps, Kristofers, Kristis, Klinta, Kristers

DECEMBRIS

19

Pirmdiena

Lelde, Sarmis

Latviešu tautasdziesmās bārda simboliski tiek saistīta ar vīrišķīgu spēku un vecuma viedumu.

Veca tēva sirma bārda
Ap ozolu pabiruse.
Kas grib gudra padomiņa,
Lai iet viņu salasīt.

DECEMBRIS

20

Otrdiena

Arta, Minjona

Par „ķūķu vakaru” senāk sauca Ziemas-svētku priekšvakaru, kurā latvieši tradicionāli vārīja „ķūķi” – biezputru ar cūkas ausi, sauktu arī par „grūdeni” un „zīdeni”.

DECEMBRIS

21

Trešdiena

Ziemas saulgrieži

Toms, Tomass, Saulcerīte

Latvijā, tāpat kā visā ziemeļu puslodē, šodien ir īsākā diena gadā – tā ilgst tikai sešas stundas. Latvieši ir raduši sadzīvot ar tumsu, uzskatot, ka bez tumsas nav gaismas un katram ir jāizdzīvo tumsas periods, lai atkal nāktu gaisma.

DECEMBRIS

22

Ceturtdiena

Saulvedis, Saule

Bluķa vilkšana Ziemassvētkos ir pagāniska auglības veicināšanas tradīcija. Bluķis ir vīrišķais – pasaules koka simbols, bet zeme ir sievišķais – mātes simbols. Velkot bluķi, zeme tiek simboliski apaugļota. Ar bluķi tika savākts arī viss sliktais, kas iepriekšējā gadā sētā un tās apkārtnē bija noticis, lai pēc tam to sadedzinātu.

DECEMBRIS

23

Piektdiena

Viktorija, Balva

4. gadsimtā dzīvojušais Santa Klauss, Svētais Nikolajs jeb Brīnumdaris ir gandrīz vienīgais no tā laika svētajiem, kura ārējo izskatu ir noskaidrojuši zinātnieki. Viņa mirstīgās atliekas bija teicami saglabājušās, un garā, sirmā bārda liecināja par ilgu mūžu, bet platā piere – par augstu intelektu.

DECEMBRIS

24

Sestdiena

Ziemassvētku vakars

Ādams, Ieva

Ko skaitīt pie eglītes?

Simtu cepu kukulišu,
Ziemassvētku gaidīdama:
Simtiņš nāca danča bērnu
Ziemassvētku vakarā.

Nākat iekšā, Ziemassvētki,
Nu mēs jūs gaidīsim:
Namamāte durvis vēra,
Rokā gaiša uguntiņa.

Latviešu tautasdziesmas

DECEMBRIS

25

Svētdiena

Pirmie Ziemassvētki

Stella, Larisa

Dedzīniet gaišu guni,
Laidiet Dievu istabā:
Dieviņš brauca pār kalniņu
Sudrabotu mētelīti.

Latviešu tautasdziesma

PRIECĪGUS ZIEMASSVĒTKUS!

DECEMBRIS

26

Pirmdiena

Otrie Ziemassvētki

Dainuvīte, Gija, Megija

Ziemassvētki ir labākais laiks nākotnes zīlēšanai un zvaigžņu skaitīšanai. Ja Ziemassvētku un Jaungada naktī pie debesīm daudz zvaigžņu, tad nākamajā vasarā būs daudz ogu un sēņu.

DECEMBRIS

27

Otrdiena

Elmārs, Inita, Helmārs

Daudzām tautām zivs ir laimes un labklājības simbols. Arī latviešu ticējumi vēsta, ka, Jaunam gadam iestājoties, jāēd zivis, lai nākamajā gadā būtu daudz naudas. Savukārt zivju zvīņas esot jāizzāvē un jāieliek maciņā.

DECEMBRIS

28

Trešdiena

Inga, Ivita, Irvita, Ingeborga

Daudzām tautām pastāv tradīcija pieskarties bārdai, jo uzskata, ka tas nes laimi.

DECEMBRIS

29

Ceturtdiena

Solveiga, Ilgona

Tautasdziesmās minētais „trejdeviņi” nozīmē $9 \times 9 \times 9 = 729$. Ja šo skaitli izdala ar divi, iegūstam 354,5, kas ir gandrīz vienāds ar dienu skaitu vienā gadā. Tā kā indoeiropieši senāk dienas un naktis skaitījuši atsevišķi, tad trejdeviņas dienas un naktis patiesībā ir viens gads.

DECEMBRIS

30

Piektdiena

Dāvids, Dāvis, Dāniels, Daniela, Daniels

Vai zināt teicienu „Nav ko gudrot jaunu kalendāru”? Tas nozīmē, ka nevajag lieki prātot.

DECEMBRIS

31

Sestdiena

Vecgada diena

Silvestrs, Silvis, Kalvis

Vai vari izlasīt, kas šeit rakstīts?

(Lai mīgu jāuno gadu!)